Kőszeg, 1917. julius hó 1.-én. 26. szám. XXXVII. évfolyam.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 korona, postai szétküldéssel 7 korona
Egyes szám ára 12 fillér.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz cimzendők.

Megjelenik minden vasarnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RÓNAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. szám.

Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban számittatnak.

Átalakulás.

A fergeteg, mely Európán át száguldozik, meg fogja tisztitani a levegőt. Uj élet kél a romokon és a pusztitást alkotás váltja fel.

Az alkotás nagy munkájához kimagasló egyéniséggel biró vezetők kellenek. A társadalom, az állam alakulása a leghomályosabb őskortól fogva a világos jelenig, a gentilis szervezettől a mai osztályállamig az egyeniség fejlődéséből, az egyéneknek a tömegből való kiválásából veszi eredetét és ma ugy, mint minden időn át, az egyéni kiválóság az éltető, mozgató és vezető eleme minden társadalomnak és sikeres, a haladás felé irányult működésének.

Az emberiség haladása, művelődése, polgáriasodása alatt értjük, hogy az idők folyamán a törzsek, nemzetek, népek, nagy, egyforma, testileg ép, szellemileg korlátolt tömegeiből mind több meg több egyed kiválik, kik élesebb szemmel fürkészik környezetüket és öntudatra jönnek, hogy többet és nagyobbat képesek tenni, mint amazok; kik a tömeg fölé emelkedve arra törekszenek, hogy egyéniségüket érvényre juttassák.

Ha kedvező külső körülmények mellett a nép a kultura magasabb fokára lépett, az csak azáltal történhetett, hogy a természet e nemzetet rendkivüli szivóssággal és szellemi kiválósággal áldotta meg, hogy a kiváló népegyén ágyékából számos jeles és rendkivüli egyén származott, kik, az emberi tevékenység minden ágában sikeresen működnek, kik elhagyva a rég taposott ösvényt, uj uton uj célok után törekednek, akik különösen felveszik a harcot a rossz helyzettel és annak titkait kifürkészve, azokat az emberiség javára felhasználják. Egyének azok, egyéniségük, pregnáns jellegük megsemmisitésével ők is megsemmisülnek. Ennek öntudatában felfegyverkezve állanak. Fegyverük a felséges, mindent meghóditó ész, akarat, erély, furfang. Egyének azok, erénnyel, bűnnel.

Senkisem vonhatja ki magát az eszmék logikai következtetéseiből. A régi társadalom a felbomlás jeleit mutatja, az uj társadalom elemei hatalmas erjedésnek indultak, mint az uj bor, melyből mérges gázok fejlődnek. Mégtisztul-e? lesz-e belőle egyáltalán bor? Vagy zagyvalék marad, érdemes a kiöntésre?

A politikában, iparban, kereskedelemben, nemzetgazdaságban, irodalomban és a művészetekben keletkezett uj formák vagy nem váltak be, vagy elavultak, vagy még harcban vannak a régi alakokkal. Határozottan szilárd alapon misem áll.

Két főáramlat küzd egymással: az egyéni érvényesülésnek küzdelme a tömegbeliséggel, a szellemi kiválóság a mindent nivellaló középszerüséggel, az Isten kegyelméből valóság a tömeg kegyelméből valósággal.

Mindkét fél mutatta és használta érveit, fegyvereit.

Melyik fog győzni, ma még — amikor a háboru még tart és a helyzet még nem tisztult — tudni nem lehet, annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy a „régi világ" el fog tünni és jön helyébe uj, amelyben szabadabban fog lélegzeni az egész emberiség és egy két év mulva jobb anyagi helyzetbe jutva, zavartalanabbul fogja magát szentelhetni azoknak a nagyszámu kulturfeladatoknak, melyek a béke beállta után reánk várakoznak.

Magyarország birtokviszonyai és népessége.

Magyarország területe hetvenkilenc millió katasztrális hold. Ebből 26 és fél millió hold, vagyis 54% 28.000 birtokos között, 22 és fél millió vagyis 46% 1,674.677 birtokos között oszlik meg. Az előbbi a 100 hold és ezenfelüli, utóbbi a 100 holdon aluli birtokkategóriára esik. Másszóval 98.36 százaléka a birtokosoknak bir 46 százalékot és 1.64 százaléka birja az ország földterületének 54 százalékát.

Ebből az 54 százalékból 34.25 százalék a szántóföld, a 46 százalékból pedig 84.13 százalék az. Mig 1,674.677 birtokos közt oszlott meg 22 és fél millió hold, az átlagos birtoknagyság tehát 13 hold, addig a 20.000 holdon felüli birtokosok száma 2135, birtokaik kiterjedése pedig 16.622 ezer hold, az átlag tehát 5864 hold, vagy ha tekintetbe vesszük, hogy a 20.000 holdon felüli 6,746.000 holdat kitevő birtok mindössze 128 birtokos közt oszlik meg, amikor tehát az átlag 52.700 hold.

A szorosan vett Magyarország lakossága a következően oszlik meg: A Duna jobbpartján magyar 2,221.295, német 555.697, a többi tót ruthén stb. A Duna balpartján magyar 711.654, német 144.395, tót 1,279.574, a többi horvát stb. A Duna-Tisza közén magyar 3,081.066, német 357.822, szerb 154.298, a többi horvát, ruthén, tót, stb. A Tisza jobbpartján magyar 945.990, német 98.564, tót 441.776, ruthén 253.071. Tisza balpartján magyar 1,604.924, német 83.229, oláh 221.918, ruthén 194.304, A Tisza Maros közén magyar 484.988, német 427.253, oláh 845.850. Erdélyrészben magyar 918.217, német 234.085 oláh 1,472.021. Fiuméban magyar 6.493, német 2.315, horvát 12.926, egyéb 27.307.

Az egész országban magyar 9,944.627, német 1,903.357, tót 1,946.357, oláh 2,947.186, ruthén 464.270, horvát 194.808, szerb 461.516, egyebb 401.412. A lakosság 45 és fél százaléka nem magyarajku, közülök csak 22 és fél százaléka tud magyarul. A nemzetiségiek 8.4 millió lakos közt a magyar állameszme és a magyar állam integritása ellen állandóan törő tót, oláh, ruthén, horvát és szerb lakosok száma 6 millió.

A magyar nyelv domináló szerepét jobban kell biztositani különösen oly országrészekben, hol a nem magyarajkuak 40%-on felüli tömegekben laknak. Oly helyeken, mint a Tisza-Maros szögében. A Duna balpartján, Erdélyben, Fiuméban ahol ma a törvényhatósági élet és a

Tárca.

Az élet hajótöröttjei köréből.

— Csevegés a kőszegi "Albrechtinum"-ról. —

Kőszeg szab. kir. város azon szerencsés városok közé tartozik, melyben négy szegényintézet gondoskodik a szegények ellátásáról. Kőszeg városa a szegényeknek eldorádója, mondotta egy alkalommal a vármegye egyik főispánja. Ugy is van. Alig van még hason város Magyarországon, hol oly bőkezüen gondoskodnának a szegényekről. A szegényekről való gondoskodás is csak a mellett bizonyit, amiről többször emlékezem meg cikkeimben, hogy elődeink mindenben, a humanizmus terén is, fényes példát mutattak nekünk utódoknak, mit követnünk kell, ha azok nyomdokába akarunk lépni és hozzájuk hasonlóvá lenni.

A négy szegényintézet közül az „Albrechtinum" foglalja el az első helyet, mivel alapitója, báró Schey Fülöp de Koromla bőségesebben gondoskodott az ebben elhelyezett szegényekről.

Báró Schey Fülöp 1848 ban városunknak jómodu terménykereskedő polgára volt. 1848. után azonban egyszerre szűknek találta szülővárosát, sőt még édes hazánknak határait is és végkép elköltözködött Bécsbe, a vállalkozás, gazdagság, fény és pompának városába.

Honores mutant mores, mondja a latin. Kiegészithetjük e régi közmondást azzal, hogy a gazdagság is változást idéz elő az emberek életében. Azonban el kell ismerni, Schey Fülöp szükebb hazájáról nem feledkezett meg soha. Minden évben ellátogatott ide, felkereste ismerőseit, jótékonysági intézményeit, sok szegény családnak segélyt adatott. Ő alapitottta a Zsinagogát és tekintélyes alappal biztositotta fenntartását; boldogult királynénkról elnevezett szép ovodánk is az ő alkotása.

A magyar zsidó családok közül ő volt az első, kit bárói rangra emeltek. Albrecht főhercegnek nagy bizalmát birta. A főherceg pénzügyeit jórészt ő kezelte. Az uj báró ugy rótta le háláját hatalmas patrónusa iránt, hogy szegényintézetet alapitott és a szegényintézetet „Albrechtinum"-nak nevezte el és a főhercegnek diszes mellszobrát állitotta fel igen előrelátó óvatossággal az intézetnek udvarában. Helyesen és tapintatosan szemelte ki az uj báró a mellszoborra nézve a helyet, mert ha nem lett volna oly óvatos a helynek megválasztásában, a szobrot Hentzi szobrához hason sors érhette volna, lévén a főherceg ép oly népszerü Magyarországban, mint volt Hentzi.

Városunk is megörökitette egyik nagy jótevőjének, báró Schey Fülöpnek emlékét. A milleniumi évben az addigi „Tyuk uteát" (melyben a Schey-család ősi háza állott, jelenleg a Deutsch-család tulajdona) inditványomra „báró Schey Fülöp uteá"-nak nevezte el.

Miután az „Albrechtinum", mint mondám, a városi szegényintézetek közül az első helyet foglalja el, az itt elhelyezett szegények is már válogatottak. Ide nem jut mindenféle szegény, hanem, hogy is mondjam? a kőszegi szegényeknek „elit"-je, azok, kik erre különösen méltók. Mig azonban ide kerül és a világtól elfelejtve meghuzhatja magát csendes kis szobájában, egyik-másik az életben mennyit küzdött? Igaz, hogy egyeseket indulatainak, szenvedélyeinek benső heve, melyet nem tudott zabolázni, döntötte a nyomoruságba, de a legtöbb mégis az aggkorral járó munkaképtelenség, az élet küzdelmével járó kimerültség folytán menekült ide. Kisded hajója, melyet gyenge kézzel kormányzott, az életnek hullámzó tengerén ide-oda hánykolódott, mig végtére örült, hogy itt biztos révben kikothetett. Milyelyt az intézetnek lakójává válik, már leszámolt a külső világgal; teljesen rezignált. A világ reá nézve megszünt. Nincsenek extra vágyai, melyek a többi embert oda künn az életben mozgatják, serkentik, ösztökélik; várja a boldog megváltást az élettől, mely a mostani rettenetes háboru napjaiban elég jó lakást nyujt, de jólakást nem.

De nézzük meg közelebbről e szegényeket, balsorsukat kiket sodort e csendes hajlékba.

Özv. P... né midőn férjének halála után immár nem szokatlan közös háztartásra lépett egy férfival és a papnak áldása nélkül létrejött jogi viszony az asszony pénzének elfogyása után további alap hiányában magától felbomlott, azt szokta mondani, a jobb sorsra érdemes volt, mindig illedelmes, tisztességet tudó, sorsában megnyugvó asszonyt: életének csak utolsó felvonása volt elhibázott spekulatió.

Már özv. T... né nem volt oly csendes, türelmes. Folyton sóhajtozott és elégedetlenkedett. Elhiszem. Valamikor ünnepelt szépség volt, jólétben duskált. Régi nóta. Mig a szépség, pénz tartott, volt sok jó barát, udvarló is, de a szépség elmult, a pénz elfogyott és vele eltünt a sok jó barát is, az udvarló is. Egyedül maradt. Az elmult szép időkből csak azon látszatot mentette meg: hogy „nagyságos asszony." Ezen látszatot táplálták lakótársai is, kik mindig nagyságos asszonynak titulálták. Boldog volt ilyenkor! A régi fényes élet illuziói ébredtek benne! De a házmesterség illuzióiból csakhamar valóságra keltett, midőn a járdatisztogatásra hivták fel. Itt nincsenek „nagyságos asszonyok", itt mindenki — egyenlően szegény. Milyen durva! fakadt ki ilyenkor a nagyságos asszony, a ház mestere, ki valamikor beutazván a felvilágot, a posztósok jómódu gildájából származik és most dohány hiányában kénytelen

közigazgatás mondhatni kizárólag nem magyar nyelven intéztetik és ahol a magyar elem türt osztály. Megemlitjük meg, hogy Magyarország lakosságából irni és olvasni tud 10,621.420 egyén, magyarul tud 18,757.890.

Városi ügyek.

3867/917 **Hirdetmény.**

Közhirul adom, hogy a városi villamos üzemét az egyre fokozódó szénhiány miatt korlátoztam. A motortulajdonosok reggel 8—9 óráig és délután 12—1 óráig használhatják motorjukat, a közvilágitásnál csak az egész éjjel égő lámpák gyujtatnak meg és a közönség rendelkezésére este 9 órától hajnali ½4 óráig van áram. Felkérem a közönséget, hogy a villannyal takarékossan bánjon, mert fenyegető szénhiány miatt, ha ezt a fogyasztó közönség pazarló fogyasztása is növeli, az üzemben a legnagyobb zavarok állhatnak elő.

Kőszeg, 1917. junius 26.

Jambrits Lajos, s. k. polgármester

Helyi hirek.

Uj évnegyed kezdődött

és ez alkalommal tisztelettel kérjük lapunk előfizetőit, hogy az előfizetést megujitani sziveskedjenek, akik pedig hátralékban vannak, a hátralék és uj előfizetés mielőbbi beküldésére, mivel azt talán indokolni sem kell, hogy jelen viszonyok alatt lehetetlen a hosszabb időre való hitelezés. Lapunk olvasóit pedig, akik még nem előfizetői, arra kérjük, ne sajnálják azt a csekély összeget, negyedévenkint csak 1 kor. 50 fillér (postai küldéssel 1 kor. 75 fillér) mert éppen ez olcsóságnál fogva szorulunk minden magyar polgártársunk támogatására.

Hvozdovics Antal müszaki fötanácsos. Őfelsége a kereskedelmi miniszter előterjesztésére Hvozdovics Antal müszaki tanácsost, Vasvármegye államépitészeti hivatalának vezetőjét, müszaki főtanácsossá nevezte ki. Hvozdovics Antal közreműködött Kőszeg város városfejlesztési munkálataiban. Utak, hidak, aszfalt, csatornázás s egyébb épitkezéseknél ő volt a város szakértője.

Eljegyzés. Flas József polgári iskolai tanár, Flas József kovácsmester polgártársunk fia, Szombathelyen eljegyezte Doma Margitot, Doma Pál tekintetes szombathelyi iparos és volt ipartestületi elnök leányát.

Vakáción. Dr. Palatin Gergely pannonhalmi főiskolai tanár a vakációs hónapokra való tartózkodásra városunkba érkezett.

Érettségi vizsgát tett fényes sikerrel Budapesten Tuczentaller Lajza, néhai Tuczentaller Lajos mérnök, jóemlékü kitünő polgártársunk árvája, aki a gimnázium első öt osztályát Kőszegen végezte. Ez évben az egyetemre iratkozik be. Legközelebb alkalmunk lesz néhány versét közölni.

A katonai alreáliskola évzáró ünnepélye pénteken volt. Disztornászat után ének, zenés- és szavaló előadás volt, a jelenlegi helyzetre való figyelemből azonban a szokásos megvendégelés elmaradt. Az esti vonattal a növendékek legnagyobb része már elutazott.

Felsőleányiskolások találkozása volt e héten. Az 1911/12 tanévben a negyedik osztályt végzettek tartották meg első ötéves találkozásukat, névszerint: Büki Ilona, Czeke Krisztina, Deutsch Margit, Kertész Margit, Kohler Irén, Krausz Hilda, Mayer Ágnes, Mayer Katalin, Rosenberg Ilona, Saródy Irén, Sass Vilma, Schermann Margit, Szüts Eszter, Teke Irma, Weisz Mária, Zrinl Mária. Négyen kimentették távolmaradásukat. A felsőleányiskolában voltak elszállásolva és vendégül. Látogatást tettek az igazgató helyettesnél, a hitelkésznél és a tanitónőknél, kirándulást is tartottak és végül ujra elhatározták az öt év multán való itteni találkozást.

Vasuti közgyülés. A Kőszeg-szombathelyi vasut r. t. ez évi közgyülése mult hétfőn délután volt a városház termében. Dr. Stúr Lajos elnökolt ez ülésen és Freyler Lajos alelnöktársa volt az ügyek előadója. A közgyülés az eleje terjesztett összes jelentéseket és javaslatokat egyhangulag határozattá emelte. 35.372 korona volt az 1916. évi tiszta nyeremény, melyből 18.972 koronát fizetnek ki az elsőbbségi részvényeseknek és 15.000 koronát a törzsrészvényeket biró városnak, mig 1400 koronát 7 kisorsolandó elsőbbségi részvény beváltására forditanak. Az 1916. évi forgalom adataiból felemlitésre érdemes, hogy a vasut 347 ezer személyt szállitott, 49 ezerrel többet mint előző évben és teheráruk után 66 ezer kor. a bevétel, 5000 koronával kevesebb mint 1915-ben. Az összes bevétel volt 193.098 korona, 7263 koronával több mint 1915-ben. A közgyülésen a kereskedelmi miniszter képviseletében Dr. Jordán Emil min. titkár volt jelen.

Eisner gyáros jótékonysága. Eisner Kamil kereskedelmi tanácsos, helybeli nemezgyáros 10,000 korona alapitványt tett le a polgármesternél hadi kölcsön kötvényekben, oly célból, hogy ezen összeg kamatjait mig életben van az ő közreműködése mellett a városi tanács hadi árvák ellátása és neveltetése céljára forditsák, de ugy, hogy egynek a részére legalább évi 100 kor. fordittassék, ha pedig hadi árvákat segélyezni már nem lesz szükséges, ugy a tőkének kamatjait egy általa utóbb megjelölendő városi szegényeket segélyező célja kell forditani. Az alapitványt Eisner Kamil és neje szül. Curant Hanna nevén kezeli a város. Az ilyen nemes elhatározás nem szorul dicséretre. Ez már a harmadik háborus alapitvány. Dr. Stúr Lajos a harctéren elesett fia emlékére 4,000 kor., Schaar József és neje 10.000 kor. adománya és fentebb leirt adomány. Valamennyien a hadi árvákról gondoskodnak. Bizonyára még mások is követni fogják e szép példákat. Hiszen vannak még városunkban, akiknek a háborus helyzet nem várt nagy jövedelmeket hozott. Jusson belőle azok árváinak, akik közülünk vértanui lettek e világháborunak, hogy ez árvákból is a hazának hü, jóravaló polgárokat neveljünk. További adományokat a hadi rokkantak javára ajánlunk, mert habár a katonai kincstár el is látja ezeket, de ez oly csekély, ami családfentartásra nem elég. Gondoskodjunk tehát ezekről is.

A Péter-Pálnapi gyüjtés az országos Vöröskereszt-egylet javára ez évben is szép összeget eredményezett. Ifju hölgyeink szép gárdája virágokkal és bokrétákkal halmozta el a főtéri korzó közönségét, az Eisner-, dr. Stúr- és Hacker virágdiszes ponyfogatokon pedig 10 filléres dij mellett kocsikáztatták meg az erre tömegesen jelentkezett gyermeksereget s mindebből kb. 200 korona jövedelem lett, minden kiadás nélkül. A Vöröskeresztegylet elnöknője, Chernel Istvánné, ez uton fejezi köszönetét a közreműködött hölgyeknek, Eisner Kamil, dr. Stúr Lajos és Hacker Samu fogattulajdonosoknak, az Általános Takarékpénztárban Kőszegi Ilonának és Szeybold Kálmánnak a gyüjtés kezeléseért és Kőszegi József rendőrkapitánynak, aki a rendezés munkáját látta el.

Orosz fogoly szökött el tegnap délelőtt a tartalékos kórházból. Nikitin Fedor a neve. Orosz katonaruha volt rajta.

Közélelmezési népgyülés. Pénteken d. e. a vásártéren ezer főnyi közönség előtt tartott előadást Jambrits Lajos polgármester a jövő lisztbeszerzés ügyében, melyben az első kormányrendelet már megjelent és a végrehajtási utasitás is már legközelebb várható. Megmagyarázta, hogy az uj rendelet alapján minden nemtermelő fejenkint évi 144 kiló buzát, rozsot vagy árpát igényelhet és ezt a szükségletét a hivatalosan kirendelt átvevő bizottságtól készpénz mellett megkaphatja, igy tehát felhivja a lakosságot ne mulassza el senkisem a saját szükségletének beszerzését, még ha bármiképen elő kell teremtenie ezt a pénzt, mert az a legbiztosabb és legjobb ellátás, ha szükségletét mindenki a saját házában őrzi meg. Akik sehogysem szerezhetnek rá pénzt, azok részére vehet a Népszövetség, bármily testület, szervezet, egylet, de csak tagjai számára, de vállalhatják most létesülő szövetkezetek is, a malmosok is és egyébb érdekszövetségek. Akik pedig még igy sem szereznek, azokról a város fog gondoskodni. A vásárlásra a városházán közhirré teendő betüsorrendben fognak bizonyitványokat kiállitani, utóbb pedig legfeljebb negyedéves szükségletre őrlési bizonyitványt. Az őrlésért mint eddig 10 % termés adandó át. A kiőrlés percentje még nincs megállapitva, de valószinüleg 80 % lesz. Az állatállomány adagja szintén még nincs megállapitva. A termelők saját szükségletüket visszatarthatják, akik nem termelnek eleget, a különbözetet megszerezhetik. Minden cséplés 6 havi elzárás és 2000 koronáig terjedő büntetés terhe alatt bejelentendő, amit a hivatalos átvételi bizottság fog ellenőrizni. — Utána Kincs István apátplébános mint a Hitelszövetkezet elnöke és Népszövetség egyik vezető tagja német nyelven magyarázta ugyanezt és hogy azok, akik szükségletüket beszerezni vagy elraktározni nem tudják azoknak 6 % kamat mellett hitelt nyujtanak és mindig csak annyit törlesztenek, amennyit a készletből elvisznek, akik pedig nem tagjai a Népszövetségnek felekezeti különbség nélkül oda beléphetnek.

Az óházi ezredéves emlék romjainak eltakaritására a vadászzászlóalj parancsnoka 10 utászkatonát bocsátott a turista egylet rendelkezésére. Ezek mindenek előtt a leomlással fenyegető épületrészleteket fogják lebontani, utóbb pedig az anyagnak összehordását, ha erre is elegendő munkaerő lesz. A legegyszerübb lenne a megmaradt épületrészt dinamittal felrobbantani. Ez a legolcsóbb bontási eljárás. Az összeomlott nagy tömbökkel is igy kellene tenni. Az anyag összehordását azután néhány száz fiuval néhány napon át rendezett kirándulással is elvégezhetik.

Házeladás. A Bogyay féle villát a gőzmalmi laktanya mellett, egykori Gerhauser birtok, 26,000 koronáért megvette skerici Zatezáló István nyug. huszáralezredes, jelenleg Kremsi lakós, ki családjával már legközelebb itt telepszik meg.

Az uj köztemető ügyében helyszini szemlét kért a katonai állomásparancsnokság, minthogy ezzel több katonai épület van érdekelve, mely célból a hadtestparancsnokság épitési ügyosztályának egy szakközege érkezett ide és az eljárt katonai bizottsághoz a város elöljáróságát is meghivták. A város részéről a polgármester, rendőrkapitány, t. főorvos, a katonai állomásparancsnokság részéről az alezredes parancsnok, a kórházi törzsorvos, egy segédtiszt-főhadnagy és az emlitett kiküldött szakértő vett részt. Ez utóbbi azon véleményének adott kifejezést, hogy a temetőnek e helyen való elhelyezése sérti a katonai érdeket, mert a leszürődő viz belejutna a katonai reáliskola, a Frigyes laktanya és ha odébb helyeznék el a barakkórház kutjaiba és ez közegészségi szempontból meg nem türhető. A polgármester viszont kifejtette, hogy ha ezt a kifogást erre hivatott felsőbb fórum szakértői fogják megállapitani, a város e helytől eltekinteni fog. A vasutas árvaház igazgatója ezen eljárás eredményetől tette függővé további intéz-

---

száraz diófa — vagy egyébb lombot elfüstölni. Legnagyobb bánhódés, mely pipásembert utólérheti.

Özv. M . . . né magas kora dacára soha nem pihen, folyton dolgozik, garasát hiven megőrzi, söt tán még szaporitja. A megtestesült munkásság, a becsületesség, megelégedettség. Semmi panasza. Csak egy az aggodalma: hátha a hosszu háboru folytán a pénz értéket veszti. S mit csinál ilyenkor az öreg, jámbor asszony? Nem jobb ellátására forditja, hanem két leányának adja . . . . . .

Özv. H . . . né szinte igen jóravaló, tisztességes jámbor asszony, ki, mig ereje birta, dolgozott, végre is meghaladta a 80-ik életkort és összeroskadt. Nem birt tovább dolgozni, tehát mint érdemes szegényt, ide helyezték el. Helyesen van, fogja mindenki mondani. De nem ugy az intézetnek egy másik lakója, ki H . . . nek ez intézetbe helyezése alkalmával azt mondotta: ezen intézet nem a kapás, — (H . . . nak férje kőmüves és kapás volt) hanem a „polgári" osztálytól származóknak van alapitva, azért H . . . nak itt helye nincsen. — Mit szólnak ehhez azok, kik folyton a jogegyenlőséget hirdetik? Hirdetni lehet, de a való életben egyenlőség — még a szegények közt sincsen. De e jámbor asszonyt más baj is érte, mi szinte nagyon elkeseritette, azért hát csak elmondom ezt is, hadd tudják meg mily nagy bánat, keserüség éri még a szegény embert is.

Hát özv. H . . . nét azon baj érte, hogy eltört szekrényének zárja, amit helyreigazitott egyik itteni lakatosmesternek inasa. Oly ügyesen végezte dolgát a lakatosinas, hogy örömében 10 fillér borravalót is adott neki. Nem hiába mondottam, hogy az Albrechtinumnak lakói a városi szegények „elit" je. — másutt kapkodnak a borravaló után, itt meg — adnak!

Eddig minden rendben volna. A baj ott kezdődött, hogy az inas eltávozása után H . . . nak egy forintja tünt el. (A nép még mindig a régi pénzegységben beszél.) Ki vitte el a forintot? Mit csináljon? Majd megmondja az emeleten lakó asszonyság, kinek minden egyes szegényhez van szava; innen irányában a bizalom. Ide fordult H . . . né ezen nagy esetében is, megtudni, mi a véleménye az asszonyságnak? Ha nem tudja, ha nem látta, ki vitte el a forintját, tanácsosabb tovább nem firtatni, hanem belenyugodni. Belenyugodni? Könnyebb ezt kimondani. Inkább még meghallgatja egyik társának tanácsát, mielőtt belenyugszik. Társának tanácsát már jobbnak találta, mert az nem a belenyugvást tanácsolta, hanem a további közvetlen nyomozást az inasnál, mert csak ez lophatta el a forintot. Bár csak a maga tanácsát követtem volna, mondotta az emeleten lakó asszonyságnak, midőn a lakatosmesternél lejátszódott jelenetet sirva elbeszélte. Nem csak nem lett meg a forintom, hanem oly szégyen ért, mint életemben soha. A mester visszaadatta az inassal a borravalót és azt mondotta: keressem a tolvajt másutt, nem az ő becsületes házában.

Sokáig tartottak a tanácskozások, fejek összedugdosása, már-már a „legfőbb tekintélynek" beavatkozásáról esett szó, mivel a történt eset óta más szegénynél is tünt el rejtélyes módon élelmiszer. De az események kergetik egymást, más szenzáció elvonta a figyelmet s igy a legfőbb tekintélynek beavatkozása elmaradt.

A legfőbb tekintély?

Igen! a legfőbb tekintélyt az intézetnek gondnoka, most Lauringer Elek polgártársunk képviseli, hová minden vitás ügy kerül. Oly fegyelmezettek, oly jámborak e szegényintézet lakói, hogy ritkán szükséges a beavatkozás. Az utolsó beavatkozást egy különös jogi eset tette szükségessé. Maga a jogi eset oly furcsa, hogy érdemes elmondani.

Az udvarban állott egy korhadó orgonafa, melynek egyik ágát a hó letörte és ennek folytán a diszfa értékét veszitetette. Miután a mostani drága világban mindennek van értéke és a tüzifának az ára is nagyon felszökött, az alafások az orgona fát mint tüzifát maguk közt aránylagosan felosztották. Rendben van. Igen ám, de egyik alafásnak, ki a nagy osztozkodásnak idejében a kórházban betegen feküdt, nem jutattak részt, ki azonban felgyógyulása után jussát követelte. Hát e komplikált jogi eset eldöntés végett a legfőbb tekintély elé jutott, ki azután Salamon módjára döntött, miben az alafások, mind rendesen, ezuttal is megnyugodtak.

Miért foglalkozom a városi szegények belélétével? Hadd lássa a nagy közönség és vegyenek tudomást a gazdagok, hogy érdemesek a szegények a támogatásra. Ezen nagy nyomoruságban ők a legnyomorultabbak. Előbb sem volt jó sorsuk, most gyszerüen elviselhetetlen. Polgáraink közül Schaar József polgártársunk érezte a szükségét, hogy a nyomor enyhitésére alapitványt tegyen. Áldja érte a könyörületes Isten és kövessék példáját azok, kiknek módjában áll jelen rettenetes nehéz időkben a szegényeken segiteni. Jót várhat az, ki jót cselekszik.

— a. j. —

kedését. E jegyzőkönyv alapján tehát a hadtestparancsnokság részéről várható a közgyülési határozat elleni felszólamlás s most már a felsőbb hatóságok dolga lesz a végleges határozathozatal. A polgármesternek az a szándéka, hogy a minisztertől elsőrendu szaktekintély kiküldetését kérje s ha ez a kifogást megokoltnak találja, ugy egyszerübben és gyorsabban elintézhető ez ügy egy más temetőhely kijelölésével, ellenkező esetben pedig feltehető, hogy a katonaság részéről fognak megnyugodni.

A villamos telep üzemét szénhiány miatt jelentékenyen redukálták. Motorikus erőt csak napjában kétszer lehet igénybe venni s a köz- és magánvilágitást csak este 9-től kezdve kapcsolják be. A mai hivatalos hirdetmény teszi ezt közzé és a közönségnek ebben természetesen meg kell nyugodni. Néhány hét mulva azonban a magánvilágitást lehetőleg 8 órára kellene lehetővé tenni, ősz felé pedig mindenesetre fokozatosan korábban.

Köszönetnyilvánitas. Eisner Kamill kereskedelmi tanácsos ur a kőszegi turista és szépitő egyesületnek 20 koronát adományozott. Ezen nemes lelkü adományért hálás köszönetet mond az egyesület nevében: Hrabovszky elnök.

A Vöröskereszt-egylet helybeli fiókja javára Eisner Kamil nemezgyáros 400 koronát adományozott, melyért hálás köszönetet fejezi ki Chernel Istvánné elnök.

A szinelőadásokat valószinüleg szerdán kezdi meg az ideérkező Rácz Dezső társulata. Titkára e héten gyüjtötte a bérletet, mert a szinpártolóegyesület a háboru tartama alatt az összegyüjtött egyleti bérletet ki nem adja. Elég szép számmal jelentkeznek igy is és ha jó előadásokat produkálnak, — ha nem is lesz fényes kiállitásu, de szereptudással jól megállják helyüket, — akkor kétségtelenül kielégitő pártolásban lesz része a társulatnak — még a kánikulában is. A sok néma mozi után jól esik majd egy kis szellemi táplálék.

A hus árat végre minálunk is leszállitották mészárosaink. Mától kezdve a marhahus elejének vagy hátuljának kilója az eddigi 10 korona helyett 8 korona. Jó lesz az elejének árát olcsóbbra szabni, mert igy nem igazságos.

Cukrot befőzéshez utalt ki tegnap a polgármester a városházán. A családtagok számának szerint néhány kilós adagban. Egy óra alatt elfogyott az egész e célra volt mennyiség. Vajjon ellenőrizni fogják-e a befőzés megtörténtét?

Az Art fele vendéglő egy uj polgári szobával bővitette ki helyiségét. Igen csinos a szoba, patyolatfehér a terítéke, csillogó ujak az edények, kitünő sört és bort mérnek, igen izletes harapnivaló is kapható s igy igen örvendetes ez a bővités, de mégis kivánatosnak mutatkozik magának a polgári szobának a bővitése, mert ilyen kellemes helyiséget igen szivesen keres fel a közönség és akkor meg szűknek fog bizonyulni. Egy füst alatt mindjárt nagyobbra csinálhatták volna, ami előbb utóbb ugyis szükséges lesz.

Tulfogyasztás miatt büntető eljárást kell megindítani mindenki ellen, aki a részére kiutalt liszt mennyiséggel kijönni nem tudott. Az ilyen jelentkező, ha csakugyan rászorul, megkapja a lisztet az alispán külon kiutalása alapján, de egyben megindítják ellene az eljárást is.

Falopások az erdőben. E héten a rendőrség tetten érte az itt elhelyezett zsidó menekülteket, amint nem hulladékfát, hanem hatalmas törzseket hoztak be az erdőből. Kiderült, hogy elszáradt fától származó és hogy az erdőőr ezért engedte meg nekik a levágást. Csakhogy mi ugy tudjuk és ezt az erdőőrnek is tudni kellene, hogy hulladéklagyujtőknek vágó- vagy fűrész eszközökkel egyáltalában nem szabad az erdőben járni. — Pinter Antal jómodu gazdát is tetten érte a rendőrség, mikor hat darab 3 m. tölgyfát szállitott haza az erdőből. Ez ellen is megindult az eljárás. Mindig akkor dézsmálják az erdőt, mikor az őrszemélyzet a a falefuvarozást ellenőrzi. Ismerjük, hogy kevés az őrszemélyzet, de éppen ezokból többet elrkálhatna az erdő kijáratainál.

Két árvaházi helyet tötött be a város tanácsa csütörtöki ülésében. Gangl József és Szovják Odön gimnázistákat helyezte el a város helyeire. Előbbit, hogy a családfőt nagyszámu családjának eltartásban segitse, utóbbit, hogy mint járásbeli köztisztviselőt gyermekének neveltetésében támogassa.

Szomoru baleset egy igen derék törekvő ifjunak oltotta ki életét Körmenden. A helybeli gymnazium otodik osztályát végzett és az árvaházban nevelésre elhelyezett Aczél Mátyás, igen szorgalmas és eredményes diák, körmendi tartozkodása alatt a Rábában fürdött. Fürdés közben egy örvénybe került, mely oly gyorsan elsodorta és alámeritette, hogy társai ki nem menthették. Másnap vetette ki a Rába, mely ott Körmenden majd minden nyáron néhány áldozatot követel magának. A kitünő deáknak e szomoru kimulása mély részvétet keltet mindenütt.

Kávéházi szarkát leplezett le a rendőrség Malina Margit szombathelyi 19 éves cseléd személyében. Az Elite kávéházban szolgált és takarításközben álkulcscsal nyitogatta ki azt a szekrényt, melyben a tulajdonos neje pénzét tartotta. Legalább 200 koronát lopkodott ki apránkint és sajátságos, hogy a házban senki sem vette észre e leány pazar költekezését és sok bevásárlását. Mindent beismert és mert bevásárolt holmiját és pénzt is adott látogatásra jött anyjának, a rendőrbiztos még aznap Szombathelyre küldetett az ottani nyomozásra, ami szintéu teljes eredménnyel járt. Söt megkerült az az értékes gyürü is, melyet Kirchknopf Mihályné a kávéházban elveszitett és melyet ugyanez a cseléd talált meg. A rendőrhatóság a bünjelekkel együtt átadta a kir. ügyészségnek Szombathelyen.

Meg egy házi szarkát csipett nyakon a rendőrség. Lendvay Lajosné gyógyszerész neje észrevette, hogy 200 kor. pénze hiányzik az elzárt szekrényéből. Ez esetben is a tolvaj a házi cselédben nyomoztatott ki. Egy fiatal hámori leány, ki meg a fiatalkorunak birósága elé kerül. Ez is a lopott pénzért mindenféle bevásárlásokat tett. Ezek a holmik mind megkerültek, de persze nem fedezi a kárt. Minthogy e héten két ilyen esetet leplezett le a rendőrség, önkéntelenül is azt kell megállapitani, hogy a nagy drágaság érleli meg az ilyenekben a vásárlásra való maniát. Most is sok olyan holminak a birtokáért vágyódnak, amit egy cselédleány csak a régi olcsóbb világban szerezhetett meg magának.

Katonaszökevény. A vadászzászlóaljtól e hó 26-án elszökött Havel Ádalbert vadász, már többször büntetett egyén, állitólag ujabbi büntetéstől való félelem miatt.

A legdrágább cseresznyét Szupper Ferenené kőszegi polgár neje szedte. Életébe került. Felsőlászlói rokonait látogatta meg, hogy a cseresznyeszüretben segitségükre legyen. A 60 éven felüli nő tulmagasra merészkedett a fára és leszédult. Belső sérülések folytán másnapra meghalt. Ott temették el Felsőlászlón.

Betörés. Péntek éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a Szigetben Tompeck Jánosné házába, hol a kamarából ruhanemüeket loptak. A tettes egy esőernyőt hagyott vissza. Talán ez nyomra vezet.

A gyümöcslopások ügyében a polgári és katonai rendőrség e hét folyamán több katonát ért tetten és ezeket a csapatparancsnokok szigoruan megbüntették. Mikor a rendőrkapitány a kertek között járó két tüzéraltisztet megszólitott, hogy nem tudják-e, hogy a város e részén tilos a járkálás, visszamentek ugyan, de azzal mentették ki magukat, hogy nem tudnak a tiltó rendeletről. A csekélyszámu ellenőrzőkre való figyelemmel mégis csak legjobb lenne az október végéig tartó laktanyábatartózkodást elrendelni, ha előbb nem, ugy legalább az őszi gyümölcsérés idején.

A kőszegfalvi ifjak majálisa nagyszerüen sikerült. Nagyon sokan keresték fel a városból és a vidékről. A Vöröskereszt javára 200 koronát szolgáltatott be Tangl József főrendező. A Vöröskeresztegylet elnöknője ez uton fejezi ki hálás köszönetét.

A Kőszeg-Szombathelyi vásut uj menetrendje: Kőszegről Szombathelyre indul reggel 6 [47] delelőtt 10 [48], délután 1 [35], este 6 [13], este 10 [12]. Kőszegről Sopronba: éjjel 2 [48]. Kőszegről Sárvárra: délután 2 órakor. Szombathelyről Kőszegre: reggel 5 [53], delelőtt 9 [4], délután 12 [44], délután 5 [20], este 9 [15]. Sopronból Kőszegre délután 12 [40] és ideérkezik 2 [46]-kor. Sárvárról Kőszegre reggel 4 [15] és ideérkezik delelőtt 8 [11] kor.

Rozsot lopott a szántóföldön egy — urinő. Többen is látták és értesitették a károsultat. Feljelentette.

Az Elektro-Bioskop mai műsora. 1. Háborus hiradó. 2. Nihilitrobbanás. Dráma 3 részben. Psilander Waldemar a főszerepben. 3. Egy napig papa (Vigjáték.)

Kimutatás egyes adományokról, melyek f. é. május és junius havában a jótékony nőegylet rendelkezésére állottak s a vasutas árvaház katonai kórház és a bevonult katonák beteg családtagjai közt felosztattak:

B e v é t e l

Április hóról penztári maradvány			K	19·71
2 adomány	8	K	„	16·—
14 „	5	„	„	70·—
95 „	4	„	„	380·—
4 „	3	„	„	12·—
51 „	2	„	„	102·—
8 „	1	„	„	8·—
Utólagos mult havi adományok			„	9·—
Vörös kereszttől három árva részére			„	60·—
Schaar József urtól			„	30·—
Freyler Lajos urtól			„	100·—
özv. Klinger Béláné urnő koszoru beváltásért			„	8·—
Egyes kisebb adományok			„	5·80
Unger Elekne urnő			„	10·—
Összesen			K	830·51

K i a d á s

A vasutas árvaház katonáinak uzsonnára és pünkösdkor borra az összes kiadás	K	82·40
Kórházi kiadás	„	187·36
6 árva részére a pinkafői árvaháznak	„	120·54
A bevonult katonák beteg családtagjai és a háboru következtében szükölködő ssaládok segélyezésére	„	439·89
Összesen	K	830·19

Bevétel	K	830·51
Kiadás	„	830·19
Pénztári maradvány	„	—·33

Mindezen adományokért hálás köszönetet mond

F r e y l e r K o r n é l i a
a jótékony nőegylet elnöknője.

Vidéki hirek.

Ipari szakiskolákat akar a soproni kereskedelmi kamara létesiteni és elnöke a szombathelyi kamaraellenes mozgalmak lecsititására Sopron után Szombathelynek igényt egy ilyen szakiskolát, melyre a kamara 100,000 koronát akar forditani. Reméljük azonban, hogy a szakiskolák felállitása nem lesz korteseszköz, hanem oda kerülnek, ahova alkalmasnak találják.

A megyéspüspök. Mikes János gróf, már visszatért az erdélyi fronton a lovészárkokban a 83 asoknál tett látogatásáról, hol nagy ünnepséggel fogadták és az ott kiosztott ajándékok felében, igen sok haretéri emléktárggyal halmozták el.

Péterfy Sándor emléke. A magyar tanitóság közadakozásból Péterfy Sándornak, a magyar tanitók atyjának, Budapesten a Kerepesi temetőben művészi siremléket állitott. A „Magyarországi Tanitók Eötvös Alap"-jának vezetősége folyó hó 28.-án nagyszabásu ünnepéllyel az emléket felavatta. Nemescsó községe, hol ez a lánglelkü pedagógus született, személyesen vett részt az ünnepségen és koszorut helyezett el. A községet és a gyülekezetet Badics Ádám nemescsói tanitó képviselte, ki lelkes emlékbeszédet mondott a község kiváló szülöttéről.

Az uj főispán személyét illetőleg majd minden nap jelennek meg közlemények a fővárosi lapokban. Ostffy Lajos és Somsich Béla gróf neveit korportálják leginkább. Vasmegyében szivesebben látják az előbbit, mert alapos ismerője a vármegyének, utóbbit pedig igen tehetséges és rokonszenves somogymegyei nagybirtokosnak, a néppárt egyik vezető emberének mondják. Minthogy a jelenlegi kormányt támogató ellenzéki pártok az elfoglalandó főispáni állásokat illetőleg a kormánnyal megegyeztek, minden attól függ, hogy Vasvármegyét a nép- vagy függetlenségi párt kapja-e meg.

Mezőgazdasági kamarákat tervez az uj kormány felállitani, hogy a gazdasággal foglalkozók érdekeiket jobban megvédhessék. Tizennyolc ilyen kamara közül egy Szombathelyre kerül.

A M. A. V. üzletvezetőségeit feloszlatni szándékozik az uj kormány, mert nagyobb hatáskörrel biró üzletigazgatóságot akar létesitem. A dunántuli Pécsre kerülne. Szombathelyen igazgatósági kirendeltség lenne.

A szombathely—pinkafői vasut r. t. közgyülésee héten volt Felsőőrött Szájbely Gyula elnöklete alatt. Az 1916. évi forgalom 7000 koronával volt több. Az évi nyereség 171,800 kor., miből ugy a törzs- mint elsőbbségi részvényesek 10 korona osztalékot kapnak, az igazgatóság és felügyelőbizottság jutalmazására pedig 10,000 kor. szavaztak meg.

A vármegyei tisztviselők a belügyminiszternél. A vármegyei tisztviselők országos igazgató választmánya kedden tiszteleg Ugron Gábor belügyminiszternél. A tisztelgésen részt vesz Herbst Géza alispán is.

Heti krónika.

Az uj horvát bán. A király horvát bánná Mihailovics Antalt nyugalmazott főispánt, horvátországi képviselőt nevezte ki.

A képviselőházban nagystilu vita folyt a felhatalmazási (indemniti) törvényjavaslat körül. A munkapárt számos tagja felszólalt a választói jognak tulzott kiterjesztése ellen. Különösen Tisza Istvánnak két hatalmas arányu beszéde képezte a politikai élet szenzációját. Erősen kritizálta az osztrák parlamentet és, hogy az osztrákok a becsületes 67-es paritást folyton zavarják. Kiméletlenul ostorozta a román intelligencia egy részének hazaáruló működését, mely az egyébként jóravaló és megelégedett román népet felrevezeti. A választói jognak tulradikális kiterjesztését nemzeti veszedelemnek tekinti s legfeljebb az ipari alkalmazottaknál lenne hajlandó a 24 éves életkort alapul elfogadni, de óva int a Vázsonyi-féle nemzetközi radikalizmistól és hiszi, hogy a magyar nemzet nem is fog lépre menni. — Andrassy megváltoztatott nézetét igen éles biralat alá vette. — Apponyi a jogkiterjesztést oly világfolyamatnak tekinti, mellyel szembe helyezkedni még nagyobb veszedelmet rejt magában. — Eszterházy miniszterelnök ujból elitéli az osztrák parlament szláv pártjai által Magyarország ellen elhangzottakat s kijelenti, hogy illetékes tényezők figyelemre se méltatják. (Talán éppen ez a baj! Szerk.) Vázsonyi igazságügyminiszter a népjogok kiterjesztésének szükségessége mellett érvelt és élesen kikelt Tiszának és pártjának ezt megakasztó erőszakossága ellen, melyet szerinte a nemzet többsége elseperni fog. — Négy napi vita után a javaslatot nem a minisztérium által előterjesztett 6, hanem csak 4 hónapra szavaszta meg a Ház többsége. Elfogadták a birói kar fizetésfelemelését is, mert Tisza, Teleszky és Szász felszólalásaira a kormány azt a kijelentést tette, hogy a többi közszolgálatot teljesitőknek fizetésrendezését szintén előterjeszti.

A delegációk összehivása. Irányadó körök a delegációk összehivását julius 17-ikére tervezik Bécsben. A közös miniszterek féléves indemnitást fognak kérni. Késő ősszel ujabb delegációkat fognak tartani Budapesten.

A budapesti főkapitány lemondása. Boda Dezső főkapitány bejelentette Ugron Gábor belügyminiszternek állásáról való lemondását. A belügyminiszter a lemondást elfogadta és a főkapitányi ügyek vezetésével Sándor László rendőrtanácsost bizta meg.

A nők választói joga. A magyarországi nőegyesületek szövetsége ma Apponyi Albertné grófné elnöklésével nagy gyülést tartott a nők választói joga érdekében. A gyülésen felszólalt Pallavicini György őrgróf államtitkár, aki a miniszterelnök nevében bejelentette, hogy a kormány e kérdést a legnagyobb jóindulattal kezeli s bizonyos mértékben már meg is valósitja a nők szavazati jogát. Ugyanezt igérte Ugron Gábor belügyminiszter is. A gyülésen több képviselő is felszólalt.

Csak négy uj miniszterium lesz. Az uj kormány a közlekedési miniszterium tervét egyelőre elejtette. Gróf Serényi Béla kereskedelemügyi minister ugyanis a mai rendkivüli viszonyok között nehézségeket látott a miniszterium kettéválasztásában és a miniszterelnök is Serényi álláspontjára helyezkedett. Igy Földes Béla, akit az ujonnan szervezett közlekedésügyi miniszterium élére akartak állitani, az átmeneti ügyek miniszterségét kapja. Ezek szerint a kormány nem öt, hanem négy uj miniszterium szervezését fogja kérni a Ház uj ülésszakában.

Az osztrák parlamentben e héten mutatkozott be az uj hivatalnok-miniszterium, melynek élén Seidl lovag csak röviddel ezelőtt lett földmivelésügyi miniszter áll. Kijelentette, hogy csak átmeneti kormányt képez, mely csak a legsürgősebb állami szükségletek fedezését akarja biztositani.

Oriási botrányok voltak szerdán Budapesten. A szociáldemokrata vezetők által terjesztett nyomtatványok utján sok ezer munkás elhagyta a műhelyt és a parlament elé vonult a munkapárt elleni tüntetésre, az uj választói jognak törvénybeiktatását követelve. Egyes vezérek izgató beszédeket tartottak. Utóbb az el nem oszlott tüntetők beverték a munkapárti helyiség ablakait, ezt követte sok boltkirakatnak s üzletnek szétrombolása, áruk rablása, miközben sokan megsérültek. A rendőrségnek csak nehezen sikerült a romboló elemet megfékezni és a rendet helyre állitani. E botrányok ügyében Teleszky volt pénzügyminiszter interpelált csütörtökön és a kormányt tette felelőssé azért, hogy a botrányok és rombolások megtörténhettek s szóvá tette azt is, hogy a cenzura lehetetlenné tette, hogy a lapok erről szabadon irhassanak. Ugron belügyminiszter maga is sajnálja, hogy e szomoru eset előfordult, a maga részéről, mikor megtudta, mindent elkövetett, hogy lehetetlenné tegye, de a szociáldemokrata vezérek azt mondták, hogy már nem vonhatják vissza intézkedéseiket. Az okozott károkat az állam megtériti. Az uj cenzura-rendelet még nem lépett életbe.

A korai burgonya maximalis árának megállapitása. A hivatalos lap szerdai száma a Közélelmezési Hivatal elnökének körrendeletét közli, amely tudatja a törvényhatóságokkal, hogy az 1917. évi termésből származó burgonyának árát 40, a nem mosott burgonya árát 36 koronában állapitotta meg. A burgonya ára minden minőségre nézve ugyanaz. Később a burgonya ára változni fog és erről időnkint rendelet fog megjelenni.

Harcok küszöbén. „Nagy harc lesz. A Budapesti Hirlap az egyetlen kürtös, mely e harcra hivja a nemzetet.“ Ezzel végződött a Budapesti Hirlap junius 16-i vezércikke. A másnapi vezércikk utolsó sorai pedig ezek voltak: Erre az utra lépett rá az uj kormány. Ezen az uton fogja harcolni a nemzetet, mig levásnak, mig lekopnak, leszakadoznak arról az ezeréves történetének a kapcsai. Szocialistáink lapja még meg sem törölte a száját az italtól, amellyel koccintott arra a szerencsés fordulatra, hogy a kormányhatalom demokratizálása sikerült s a kezükbe került: máris megfujja a harci trombitát, a vármegyék, a községek ellen. Oda is a nemzetközi szocializmus kell bevinni. Igy azután előbb megett az ellentetes elemekből összerott kormány, ez a kormány megcsinálja magának, ha lehet, a saját képére heterogén töredékekből összerott országgyülést. Ez az országgyülés a maga képére gyurja a vármegyéket és akkor készen lesz a munka: a nemzet egysége széthull elemeire. Egy háromszázados politika diadalmaskodik. Aki most sir, hogy Magyarországé a hegemonia a monarchiában, nyugodtan alhatunk, mert akkor készen leszünk Magyarországgal, hegemoniával, egységgel és nemzettel, küszöbén a fenorai osztrák császárságnak. De előbb verekszünk. Mióta kusza rendezetlenségünkben ugy ránk tohantak a belső politika válság eseményei, összecsapó és megtoriló hanghullámok zavarából, tisztán, hatalmasan és szinte megrázó erővel egyetlen hang emelkedik ki, mintha csak egy ember volna itt a maga helyén, egy ember tudná mit akar: — Rákosi Jenő hangja! Mióta az ő felfogása szerint veszedelem fenyegeti félszázados programmját, melynek jelszava: a magyarságért. Naponta felharsan harci szózata és lehet igaza, vagy nem igaza, bizonyos hogy páratlan erejével a halott lelkiismeretet sem hagyja illetlenül, mégkevésbe az eleven lelkiismeretet mely magyar. Nekünk, ujságiróknak külön gyönyörüségünk olvasni ezeket a szózatos megnyilatkozásokat, mert lehet bár mi a politikánk, a felfogás különbözőségének, még oly tág szakadéka válasszon is el, — Rákosi Jenő az első magyar ujságiró e harcitüze soha nem lobogott élénkebben, kitartóbban és hatalmasabb lánggal, mint most hetvenötéves korában. Ha a közönség pártállása szerint, rendületlen kitartásért fordul most oly élénk érdeklődéssel a Budapesti Hirlap felé, ami érdeklődésünknek van egy külön forrása az ujságiró érdeklődése az ily csodálatos ember dokumentumok iránt.

Hirek a háboruról.

A király Tirolban. Győzelmes csapataink meglátogatására Károly király Trientben volt. Vitéz katonáinak rengeteg kitüntetést osztott ki. Jenő főherceg és Konrád báró a katonai érdemrend I. osztályát kapták. A király először a Sugana völgyébe látogatott el, majd az Etsch völgyébe.

Egy hadnagy — az orosz tengerészeti miniszter. Az ideiglenes kormány Lebedov hadnagyot a tengerészeti miniszterium ideiglenes vezetésével bizta meg.

Az olasz harctérről. Junius 25.-én császárvadászok és a nyugatgaliciai 57. számu gyalogezred részei alapos előkészités után a leghatásosabb tüzérségi támogatással vitéz, szivós harcban teljesen visszafoglalták a Zupana völgytől délre fekvő határgerincen még az ellenség kezében levő állásrészeket is. Legénységünk vitéz magatartásán az ellenség minden ellentámadása meghiusult. Körülbelül 1.800 foglyot, köztük 44 tisztet szállitottunk be. E foglyokon kivül a Monte Sotigora visszafoglalása alkalmával 52 géppuskát, 2 aknavetőt, 7 ágyut és 2.000 fegyvert zsákmányoltunk. Keyrorsky kapitány e hó 26.-án a Wippach völgye fölött lelőtt két repülőt.

Anglia kiéheztetése. Az angol élelmezési miniszter legutóbbi beszédében félelmének adott kifejezést, hogy ha Németország nem is tudja kiéheztetni Angliát, Anglia mégis éhezni fog. A hajósülyedések egyre növekednek. Legutóbb minden kapható hajót gabonaszállitásra alkalmaztak, mégis kénytelenek a kenyeret zablisztel keverni. A nyersanyag egyre kevesebb. A helyzet tarthatatlan.

Uj kormány Görögországban. A Zaimis kormány lemondása folytán Venizelosz kormány alakult, s kedden teszi le az esküt.

A háboru gyors befejezéseért. Az orosz munkások és katonák képviselőinek kongresszusa tulnyomó többséggel elfogadta a forradalmi szociálisták inditványát, amelynek lényege az, hogy a háboru gyors befejezése a forradalmi demokrácia legfontosabb feladata, mert a háboru az összes országok és népek teljes kimerülésére fog vezetni.

Szerkesztőségi posta.

T. M. E. Borostyánkő. Sajnáljuk, hogy későn érkezett. Jövő számunk hozza. Gyönyörü. Nemcsak „két urnák“, sok-sok urnak, asszonynak, leánynak — mindenkinek. Szerezzen nekik minél többször gyönyörüséget. Igy szép „az élet“, ha ... is.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy Glatz Gottlieb örökösei tulajdonát képező Mecséry-utca 16. sz. télház és 2 darab szántó, irodámban **f. évi julius hó 8-án délelőtt 10 órakor** tartandó önkéntes árverésen eladatni fognak.

Dr. Schneller Aurél
ügyvéd.

Az intelligens magyar uri közönség napilapja a

BUDAPESTI HIRLAP

37 éves rendületlen és változatlan programmja. **A magyarságért.** Ezt állja és tartja és küzd érette idegen áramlatoknak minden rohamával szemközt.

Programmcikkei egységes politikai gondolat emelkedett megnyilatkozásai.

Tárcacikkei, regényei irodalmi értéküek és szórakoztatók.

Tudositásai frissek, kimeritők és megbizhatók.

Szerkesztésében izléses, komoly és gondos.

A BUDAPESTI HIRLAPNAK, mely julius elsejével uj előfizetést nyitt: előfizetési ára egész évre 38 K, félévre 19 korona, negyedévre 9 korona 50 fillér, egy hónapra 3 korona 30 fillér. A kiadóhivatal cime: Budapest VIII. ker., Rökk-Szilárd utca 4. szám.

Figyelem!

Veszek uj és viselt cipőket, csizmákat, férfiruhákat a legmagasabb árért. Levelezőlap elegendő értesitésre és azonnal jövök. **Pavetits János,** Kossuth Lajos-utca 16 sz.

Kérjen időszaki értesitőt!
Amatőr munkát szakszerüen végez!

Szülőkhöz!

Egy óbecsei teljesen uri család cserébe adná 14 éves leánykáját szintén uri családhoz avégből, hogy iskolai tanulmányait, azaz gimnáziumot folytathassa. A gyermek mely cserébe jön lehet leány vagy fiu, s teljes nevelésben fog itt részesülni. Egy leányom okl. tanitónő, s az oktatni fogja a gyermeket isk. tanulmányaiban, zongorában, festészetben stb. — Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Kévekötő

géphez manilla helyett parafinált tiszta natron cellulose több águ kiváló jó minőség frankószótküldés

100 kor. 700 korona

PÁTRIA PAPIRGYÁR papirosspárgáinak eladási irodája Magyarország részére Budapest VII., Rákóczi-ut 6. sz. — Telefon 83–63.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen védve

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerü találmánya

„PATKÁNIN“

patkányirtó-szer, (nem méreg) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és felülmul minden más irtószert **Egy doboz ára 3 K.** mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozban használati utasitás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van irva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a **PATKÁNIN** gyár egyedüli elárusitója, a Torontál Agrárbank Részvénytársaság Nagybecskereken.

CSÚZ, KÖSZVÉNYBEN

anyagcsere zavarokban szenvedők évszázadok óta bevált rádiumos gyogyitó fürdője

LIPIK

64° C

(Szlavonia)

Háboruban is télen-nyáron üzemben

Fürdőkkel egyesitett gyógypenziók. Prospektust küld a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Radioaktiv, alkalikus sós, jódos hőforrások. ISZAPKEZELÉS.

Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság

köszegi fiókja,

Kőszeg, Király-ut 6. szám.
Strausz szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg nettó 3½%-os kamatozással betéti könyvecskére és folyó számlára. A kamatozás a betétet követő napon kezdődik betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközöl.

Leszámitol: 2—3 aláirásos üzleti és magánváltókat mindenkor a legelőnyösebben.

Folyósit: rendes és törlesztéses jelzálogkölcsönöket földbirtokokra és városi házakra; **magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökké változtat (convertál).**

Értékpapirokat: napi árfolyamon vesz és elad tőzsdei megbizatásokat elfogad.

Szelvényeket: költségmentesen bevált; szelvényiveket a szelvényutalvány (talon) alapján dijmentesen beszerez.

Átutalásokat. lefizetéseket eszközöl a világ bármely piacán teljesen dijmentesen.

Értékpapirokra: állami- és magán papirokra előleget ad.

Sorsolás alá eső értékpapirokat árfolyamveszteség ellen biztosit.

Értékpapirokat és értékeket őrzésre és kezelésre átvesz.

Tekintettel, hogy hazánk legnagyobb pénzintézetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, mindenféle takarékpénztári és bankügyleti megbizást a legelőnyösebben bir lebonyolitani.

Mint az Első Magyar Általános biztositó társaság ügynöksége mindenféle biztositást elfogad és felvilágositással készséggel szolgál.

Központ: **Szombathelyi (régi) Takarékpénztár**

Szombathely. Alakult: 1867-ben.

Alaptőke 1,600.000 kor. Tartalékok: 400.000 kor.
Takarékbetétek 15 millió koronán felül.
Saját tőkéi 2,250.000 korona.

Nyomatott Rónai Frigyes nyomdájában Kőszegen.